

PATVIRTINTA
Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos direktoriaus
2025 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. V-13

SUDERINTA
Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos Profesinės sąjungos
2025 m. sausio 21 d. protokoliniu nutarimu Nr. V6-5

KLAIPĖDOS „VARPO“ GIMNAZIJOS SMURTO IR PRIEKABIAVIMO PREVENCIJOS POLITIKA

I SKYRIUS PASKIRTIS IR TAIKYMAS

1. Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos (toliau – gimnazija) smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos (toliau – Politika) tikslas – numatyti ir įgyvendinti efektyvias ir veiksmingas prevencijos priemones, siekiant apsaugoti gimnazijos bendruomenės (pedagoginis ir techninis personalas, mokiniai, tėvai / globėjai) narius (toliau – nariai) nuo smurto ir priekabiavimo bei padėti nariams aiškiai ir tiksliai suprasti galimas smurto ir priekabiavimo gimnazijoje apraiškas, atpažinti jų požymius bei žinoti teisinės gynybos būdus.

2. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, Psichosocialinių rizikos veiksnių tyrimo metodiniais nurodymais, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu bei kitais teisės aktais, Valstybinės darbo inspekcijos parengtomis smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos rengimo metodinėmis rekomendacijomis.

II SKYRIUS SĄVOKOS

3. **Atsakingas asmuo** – gimnazijos direktoriaus paskirtas asmuo, kuris bendrauja su nariais, patyrusiais arba galimai patyrusiais smurtą ir (arba) priekabiavimą gimnazijoje, konsultuoja juos smurto ar priekabiavimo gimnazijoje klausimais arba, kilus konfliktui, užtikrina grįžtamojo ryšio sklaidą.

4. **Gimnazijos darbuotojas (-ai)** – darbuotojas, su gimnazija susijęs darbo santykiais.

5. **Pranešimas** – rašytinis informacijos pateikimas apie smurtą ir (arba) priekabiavimą darbe.

6. **Pranešimų nagrinėjimo komisija (toliau – Komisija)** – gimnazijos direktoriaus įsakymu sudaryta nuolatinė komisija, įgaliota priimti ir nagrinėti narių pranešimus, susijusius su smurto ir (arba) bei priekabiavimo darbe situacijomis.

7. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Priekabiavimas gali pasireikšti žodžiu ir raštu, rečiau – fiziniiais veiksmais.

8. **Psichosocialinis veiksnys** – veiksnys, kuris dėl netinkamų, darbo sąlygų, perteklinių darbo reikalavimų, netinkamo darbo organizavimo, ydingų darbuotojų tarpusavio santykių sukelia darbuotojui psichinį stresą.

9. **Seksualinis priekabiavimas** – nepageidaujamas užgaulus, žodžiu, raštu arba fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, turint tikslą pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

10. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu kitam asmeniui daromas tyčinis *fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis* poveikis, susijęs su darbu, dėl kurio darbuotojas patiria arba gali patirti neturtinę arba turtinę žalą.

III SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

11. Gimnazija imasi priemonių sukurti tokią darbo aplinką, kurioje narys nepatirtų priešišku, neetišku, žeminančiu, agresyviu, užgauliu, įžeidžiančiu veiksniu, kuriais kėsiniama į nario garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį asmens neliečiamumą ir kuriais siekiama nariui sukelti įtampą gimnazijoje.

12. Gimnazija netoleruoja smurto bei priekabiavimo prie narių ir imasi priemonių, kad gauti pranešimai ar įtarimai būtų ištirti, neleistini veiksmai nutraukti, o kaltų asmenų veiksmai prilyginami šiurkščiam darbo pareigų pažeidimui, dėl kurio gali būti nutraukiama darbo ar mokymosi sutartis.

13. Nariai privalo bendradarbiauti vieni su kitais, taikiai spręsti įvairias situacijas, etiškai ir mandagiai elgtis, laikytis pedagogų etikos kodekso nuostatų, o iškilus konfliktinėms situacijoms arba kilus nesutarimams, kreiptis į vadovą ir / ar komisiją, socialinę pedagogę spręsti konfliktinę situaciją.

14. Nariai pastebėję nepriimtina elgesį su kitu nariu, negali jo toleruoti, laikyti jo pokštu ar nevykusiu pajuokavimu. Draudžiama skatinti tokį elgesį pritariančia šypsena, juoku arba, kitais nepriimtina elgesį palaikančiais veiksmais.

15. Smurtas ir (arba) priekabiavimas draudžiami:

15.1. darbo vietose, kur darbuotojas yra gimnazijos, kaip darbdavio, žinioje ir atlieka darbo funkcijas;

15.2. pertraukų pailsėti ir pavalgyti metu arba naudojantis buties, sanitarinėmis ir higienos patalpomis;

15.3. su darbu susijusių išvykų, kelionių, mokymų, renginių arba socialinės veiklos metu;

15.4. su darbu susijusio bendravimo, įskaitant bendravimą informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, metu;

15.5. pakeliui į gimnaziją arba iš gimnazijos.

IV SKYRIUS GALIMOS SMURTO IR PRIEKABIAVIMO FORMOS

16. Dažniausiai smurtas ir priekabiavimas pasireiškia neetišku, nepagarbiu elgesiu kito (-ų) nario (-ų) atžvilgiu, ignoravimu, engimu, nepagrįstomis pastabomis, šaukimu, įžeidinėjimu, šmeižimu, manipuliavimu, pajuoka, patyčiomis, neetiškais komentarais, grasinimais, bauginimais, rečiau – fiziniu ir (arba) seksualiniu išnaudojimu, taip pat įskaitant, bet neapsiribojant, šias formas:

16.1. nepriimtina ar nepageidaujama fizinį kontaktą (pavyzdžiui, fizinį prisilietimą glostymą, plekštelėjimą, grybštelėjimą, siekimą prisiliesti (apkabinti), prisitraukti arčiau kito asmens ir kt.) ar tokio fizinio kontakto reikalavimą;

16.2. nepadoraus turinio informacijos demonstravimą ar siuntimą;

16.3. įkyrų domėjimąsi apie privatų gyvenimą, intymius santykius;

16.4. nepageidaujamus komentarus dėl išvaizdos, kūno formos, aprangos;

16.5. žodinį ar rašytinį žeminimą (narį ar narių grupę įžeidžiantys juokai ir pokštai, sarkazmas, neapykantos kalba, apkalbos, gandų skleidimas, šmeižtas, užgaulūs gestai), įžeidžianti kalba, kuria siekiama pažeminti, sugėdinti ar grasinti darbuotojui. Tai gali

pasireikšti (bet neapsiriboja) grasinimais, prasivardžiavimais, šaukimu, rékimu, siautėjimu, terorizavimu, atsisakymu kalbėtis ir kt.;

16.6. tyčinį ir sąmoningą izoliavimą ar nebendradarbiavimą darbe, atskyrimą nuo socialinių veiklų, kontaktų ar pokalbių vengimą siekiant atskirti, bendravimo su kolegomis apribojimą;

16.7. grasinimus ar kitokį bauginantį elgesį, kuriuo siekiama riboti nario apsisprendimo laisvę;

16.8. poveikį nariui, siekiant tam tikro su darbo funkcijų atlikimu nesusijusio elgesio, paslaugų ar seksualinių paslaugų;

16.9. įkyrų siekį bendrauti, nario sekimą ar informacijos apie jį rinkimą ir (arba) platinimą, kai tai nesusiję su atliekamomis darbo funkcijomis;

16.10. įžeidinėjimą, patyčias, užgauliojimą, nekonstruktyvią ir žeminančią kritiką, be pagrindimo ir pasiūlymo, kaip pagerinti kritikuojamą objektą, žodinę agresiją;

16.11. asmeninių savybių ir asmeninio gyvenimo išjuokimą.

17. Smurtas ir priekabiavimas gali pasireikšti ir kitokiais būdais, kurie nėra akivaizdūs, tačiau kuria bauginančią, priešišką, žeminančią ar įžeidžiančią darbo aplinką.

IV SKYRIUS

REKOMENDUOJAMAS GIMNAZIJOS NARIŲ ELGESYS, SIEKIANT IŠVENGTI PRIEKABIAVIMO IR SMURTO

18. Gimnazijos nariams rekomenduojama laikytis šių principinių nuostatų:

18.1. analizuoti savo elgesį ir vertinti, ar jis atitinka Politikos nuostatas;

18.2. būti sąmoningu, žinoti ar numanyti, koks potencialus elgesys gali būti laikomas seksualiniu priekabiavimu ir smurtu;

18.3. būti atidžiu ir jautriu kitiems gimnazijos darbuotojams ir kitiems bendruomenės nariams, gerbti jų privatų gyvenimą, pažiūras, įsitikinimus, jų fizinį ir psichinį neliečiamumą, stengtis suvokti, ar jo žodžiu, raštu ar fiziniu veiksniu išreikštas elgesys gali sukelti nemalonias, nepageidaujamas, orumą žeidžiančias pasekmes, gali trukdyti kitą asmenį darbo aplinkoje, dėl ko jis gali nesugebėti tinkamai vykdyti savo funkcijas, pavyzdžiui:

18.3.1. familiarus pasisveikinimo būdas;

18.3.2. komplimentai, nesusiję su darbinėmis asmens savybėmis;

18.3.3. komentarai apie fizinę išvaizdą ar aprangą, žmogaus identiteto požymius;

18.3.4. neetiški komentarai apie pažiūras, silpnybes ar stiprybes, jo privatų gyvenimą;

18.3.5. neetiški kreipiniai (pavyzdžiui, vardų trumpiniai, pravardės, mažybiniai kreipiniai);

18.3.6. seksualinio pobūdžio, įžeidžiantys ar nepagarbūs juokeliai ar pokštai;

18.3.7. fiziniai prisilietimai prie darbuotojo ar kito bendruomenės nario, fizinio ar psichologinio diskomforto sukėlimas, nesilaikant pagarbaus fizinio atstumo;

18.3.8. įkyrus dėmesio rodymas, fizinės išvaizdos apžiūrinėjimas;

18.3.9. kalbėjimo tonas, reiškiami garsai ir judesiai, kurie gali žėisti, žeminti žmogų ar kelti seksualinio pobūdžio asociacijas;

18.3.10. žeminančių garbę ir orumą vizualinių priemonių naudojimas (plakatai, nuotraukos, piešiniai, daiktai ir kt.);

18.3.11. įžeidžiančio pobūdžio, žeminančių garbę ir orumą pranešimų, žinučių siuntimas;

18.4. siekiant išvengti asmeniui nemalonaus, nepriimtino elgesio bei šio elgesio neigiamų pasekmių, esant abejonėms, kad tam tikras elgesys gali būti nepageidaujamas arba gali priversti kitą asmenį jaustis nepatogiai, žeminti jo orumą, rekomenduotina iš anksto

pasiteirauti, aptarti su gimnazijos darbuotojais ir kitais bendruomenės nariais, ar tam tikras elgesys, bendravimo forma yra priimtini;

18.5. jei gimnazijos darbuotojas ar kitas bendruomenės narys žodžiu, veiksmais ar atsako nebuvimu parodo, kad tam tikras elgesys, nesusijęs ir (ar) nebūtinai darbo funkcijų vykdymui, jam nėra priimtinas – privaloma nedelsiant nutraukti tokį elgesį ir apriboti bendravimą iki privalomo vykdant darbo funkcijas;

18.6. nebūti pasyviu Politikos nuostatas pažeidžiančio elgesio stebėtoju, bet imtis aktyvių veiksmų tokiam elgesiui sustabdyti. Jeigu toks elgesys vyksta, netoleruoti jo, nelaikyti to pokštu ar nevykusiu pajuokavimu, neskatinti tokio elgesio pritariančia šypsena, juoku ar kitais tokį elgesį palaikančiais veiksmais.

V SKYRIUS PRANEŠIMŲ NAGRINĖJIMAS

19. Nariai, pagrįstai manantys, kad prie jų ar kitų nari yra galimai priekabiuojama ir (arba) naudojamas smurtas, pranešimą pateikia per trumpiausią laiką nuo skundžiamų veiksmų padarymo arba jų paaiškėjimo dienos.

20. Gimnazijos darbuotojai dėl mobingo ir psichologinio smurto darbo aplinkoje teikia pranešimus komisijai vadovaujantis Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos Mobingo ir psichologinio smurto darbo aplinkoje prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašu (aktuali redakcija).

21. Gimnazijos mokiniai ir (arba) jų tėvai teikia pranešimus gimnazijos socialinei pedagogei vadovaujantis Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos bendruomenės narių (išskyrus pedagogų ir personalo darbuotojų) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu.

22. Tuo atveju, jei nario pranešimas susijęs su vienu arba keliais Komisijos nariais, skundžiamieji Komisijos nariai privalo nusišalinti ir jokiais būdais nedalyvauti tolesniame pranešimo ar skundo nagrinėjimo procese.

VI BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Politika gali būti keičiama tik gimnazijos direktoriaus įsakymu, suderinus su Profesine sąjunga ir (arba) Darbo taryba.

24. Politika yra taikoma ir jos nuostatos yra privalomos visiems gimnazijos nariams.

25. Nariai su šia Politika ir (arba) jos pakeitimais yra supažindinami pasirašytinai arba elektroninėmis priemonėmis (Dokumentų valdymo sistemoje) ir privalo laikytis joje nustatytų įpareigojimų bei, atlikdami savo darbo funkcijas, vadovautis šioje Politikoje nustatytais principais.
